

Uitgestelde intuïtie en

Noorwegen is een belangrijke factor in het leven en werk van **Paul Dikker**. Diverse reizen en werkperiodes resulteerden in een aantal indrukwekkende schilderijen van Noorse landschappen. In 2010 verscheen het Noorstalige boek 'Alt det som er' (Alles wat er is). Hierin staat een verhaal dat de schrijver Bjørn Sortland speciaal schreef bij de 49 schilderijen van Paul Dikker die in het boek zijn afgebeeld.

doordachte compositie

De landschappen van Paul Dikker

Foto: Sissel Blystadt.

'Het landschap uitbeelden is geen doel op zich, het is voor mij een thema om niet alleen een verhaal, maar ook mijn visie op schilderen weer te geven', vertelt Paul Dikker (1959) over zijn werk. De landschappen die hij maakt, hebben een eigen identiteit en uitstraling. Hij vertelt zijn verhalen in nauwkeurig geësceneerde settings van architectuur en landschapselementen. Zijn schilderijen hebben soms zeer ongebruikelijke formaten, zoals 275 x 20 cm. Vrijwel altijd zijn er intense en stralende kleuren, verkregen door een zorgvuldige verfbehandeling waarbij hij een groot aantal lagen olieverf over elkaar zet.

'Volgens plan' (2005), olieverf op linnen, 40 x 40 cm.

EMOTIE

Paul Dikker vindt zelf dat zijn schilderijen bol staan van emotie: 'Het is een gepassioneerde manier om een vorm te zoeken van dingen die me raken: de grootsheid van een landschap, de stilte en de leegte. Ik voel me echter geen 'pur sang' landschapschilder. Net als veel andere schilders denk ik vooral na over hoe een schilderij er uit moet gaan zien. Dat doe ik bij elk schilderij eigenlijk weer opnieuw. Het gaat me erom op een interessante manier een aantal beeldende elementen samen te brengen. Voor het nemen van compositorische beslissingen moet je abstract denken. Of vormelementen van links of rechts moeten komen; het openlaten of juist invullen van een ruimte; een vlak tweedimensionaal benaderen of door een verloopkleur juist heel sferisch maken: het zijn uiteindelijk beslissingen die ik gevoelsmatig neem.'

VLEKKELOOS

Compositie speelt een belangrijke rol in het werk van Paul Dikker. 'Voor ik met een schilderij begin, maak ik een groot aantal kleine tekeningen. Dan zoek ik schetsend naar de juiste compositie. Hoewel het allemaal heel doordacht overkomt, werk ik toch vanuit mijn gevoel. Noem het maar 'uitgestelde' of 'gereflecteerde' intuïtie: als ik een aantal varianten heb gemaakt, kies ik welke voor mij de beste is. Ik heb schetsboekjes en mappen vol uitgewerkte composities in zwart-wit en kleur. Het blijft dus iets intuïtiefs. Er is altijd een moment dat ik met zekerheid zeg: 'Ja, die is het'. Het zoeken naar de juiste compositie kan ik niet direct op doek doen. Dan ontstaat er rommel, omdat ik steeds dingen ga overschilderen. Ik streef nu juist naar de schoonheid van een heldere benadering. Vanwege de lange droogtijden van olieverf zou dat ook niet handig zijn. Het schetsboek is daarom voor mij een manier om mijn schilderijen 'schoon' en helder te houden. Ik schilder de laatste jaren ook steeds vaker met gouache en acrylverf. Het handige van acryl is dat het snel droogt, maar dat maakt het juist weer moeilijk om het helemaal vlekkeloos en strak te krijgen. Met olieverf kun je lekker doorstrijken. Toch heb ik het schilderen met acrylverf zo leren beheersen dat ik er snel en trefzeker mee kan werken. Het is zelfs nauwelijks van olieverf te onderscheiden.'

FLUWEEL

De techniek van het schilderen heeft Paul Dikker zichzelf eigen gemaakt. 'Op de academie tekende ik vooral', vertelt hij. 'Schilderen met gouache deed ik maar af en toe. Het schilderen met olieverf kwam pas nadat ik van de academie af was. Er waren altijd mensen waar ik dingen aan kon vragen en ik had natuurlijk veel aan boeken, zoals het standaardwerk van Doerner over schilderen. Mijn techniek, het schilderen van een groot aantal lagen over elkaar heen, heb ik zelf ontwikkeld. Doeken laat ik door de professionele vakhandel maken.'

'Tussentijd' (2008), acrylverf op linnen, 50 x 40 cm.

Ze zijn zorgvuldig afgewerkt en goed van kwaliteit.

Als ik een schilderij ga maken, teken ik eerst met potlood de voorstelling. Soms begin ik met een monochrome ondergrond. Bijvoorbeeld gebrande sienna om een 'warme' gloed in mijn schilderijen te krijgen. Ik meng mijn verf op basis van de kleuren van mijn potloodtekening en schilder de vlakken netjes in.

In mijn schilderijen gebruik ik veel lagen verf over elkaar heen. Het is toch anders dan glacerend of glacijs. Ik gebruik geen transparante, maar wel sterk verdunde verflagen en meng mijn kleuren vanwege de elasticiteit van de verflaag altijd met witten. Bij de vierde of vijfde verflaag begint het. Dan voel ik een tinteling komen en wordt de verf een soort fluweel. Tijdens de droogtijden kan ik de kleuren beoordelen en ervoor kiezen hun samenstelling te veranderen. Zo zoek ik naar het juiste evenwicht en ontwikkelt het schilderij zich: het groeit. Nadat ik de verflagen heb aangebracht, strijk ik ze na met een zacht daspenseel. Vroeger ging ik zo door tot de verflaag helemaal glad was. Tegenwoordig is er steeds meer penseel- en verfstructuur te zien.'

CULTUREEL ONDERNEMER

'Hoewel ik niet direct buiten werk, is het wel erg fijn om in de omgeving te zijn van het landschap dat ik schilder', zegt Dikker. 'Naast het schilderen ben ik ook cultureel ondernemer. Ik vraag nergens subsidie voor aan en organiseer en financier alles zelf. Dat betekent dat ik contacten, transport, exposities, verkoop en meer van dat soort zaken allemaal zelf regel. Dat maakt het kunstenaarschap tot een uitdagend, veelzijdig, maar soms ook wel zwaar beroep. Als ik dan weer in Noorwegen ben en daar aan de slag kan, valt dat gelukkig allemaal weg. Ik moet er snel weer naartoe. ■

Voor meer informatie: www.pauldikker.nl

Tekst: Anton Staartjes

Beeld: Tom Haartsen

Bestellen

Het boek 'Alt det som er' van Paul Dikker is voor € 38,50 (inclusief btw, verzendkosten en vertaling) via e-mail te bestellen: info@pauldikker.nl. Kijk voor meer informatie op www.pauldikker.nl.